

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

Europski sustav integrirane statistike socijalne zaštite (Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu – ograničeni pristup) za 2019.

Organizacijska jedinica: Služba statistike kaznenog pravosuđa
i socijalne zaštite

Priredio: Sandro Jakopčević

lipanj 2022.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Glavna svrha istraživanja jest izračunavanje izdataka socijalne zaštite u neto iznosu koji su primili krajnji korisnici naknada. ESSPROS-ov Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu usko je povezan s primarnim ESSPROS-ovim istraživanjem Središnji sustav, kojim se prikupljaju izdaci socijalne zaštite u bruto iznosu. Porezi i socijalni doprinosi koji se primjenjuju na neke naknade socijalne zaštite smanjuju iznose naknada koje prime krajnji korisnici. Neto iznosi izdataka socijalne zaštite doprinose boljoj usporedivosti podataka o izdacima za socijalnu zaštitu između zemalja jer je isključen utjecaj nacionalnih fiskalnih mjera, a prisutan je u ESSPROS-ovu Središnjem sustavu. Stoga je cilj ESSPROS-ova modula o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu prikupiti informacije koje mjere utjecaj fiskalnog sustava na neke naknade socijalne zaštite u bruto iznosu i tako pružiti podatke o neto iznosu izdataka socijalne zaštite.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Uredba Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom sustavu integrirane statistike socijalne zaštite (ESSPROS) u odnosu na odgovarajuće formate za slanje podataka, rezultatima koje treba poslati i kriterijima za mjerenje kvalitete za ESSPROS-ov modul za neto davanja u okviru socijalne zaštite (SL L 34, 9. 2. 2011.)

Uredba Komisije (EZ) br. 263/2011 od 17. ožujka 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom sustavu integrirane statistike socijalne zaštite (ESSPROS) u odnosu na početak cjelovitog prikupljanja podataka za ESSPROS-ov modul za neto davanja u okviru socijalne zaštite (SL L 71, 18. 3. 2011.),

Zakon o službenoj statistici (NN, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst)

- Sustav klasifikacija

Eurostatova Klasifikacija ESSPROS-ovih programa
Eurostatova Klasifikacija ESSPROS-ovih naknada

- Statistički pojmovi i definicije

Glavne statističke varijable jesu:

a) ukupni izdaci za socijalnu zaštitu u neto iznosu uključuju:

- naknade socijalne zaštite: novčana ili nenovčana sredstva koja se daju kućanstvima za svrhu olakšavanja financijskog opterećenja niza rizika ili potreba
- administrativne troškove: troškovi koji se zaračunavaju programu za njegovo upravljanje i vođenje

- ostale izdatke: razni izdaci programa socijalne zaštite koji se dijele u isplate prihoda od imovine i ostale izdatke.

Ukupni izdaci za socijalnu zaštitu u neto iznosu razdijeljeni su po funkcijama socijalne zaštite, ESSPROS-ovim programima i s obzirom na obilježja socijalnih naknada (npr. naknade temeljene na provjeri materijalnog stanja i bez provjere). Funkcije socijalne zaštite određene su prema rizicima koje pokrivaju. To su: invaliditet, bolest/zdravstvena skrb, starost, preživjeli uzdržavani članovi, obitelj/djeca, nezaposlenost, stanovanje i socijalna isključenost.

b) socijalne naknade podložne oporezivanju i plaćanju doprinosa

c) ukupan iznos plaćenog poreza na socijalnu naknadu – porez na dohodak koji se primjenjuje na iznose veće od osobnoga poreznog odbitka

d) ukupan iznos plaćenih doprinosa iz socijalne naknade – predmet istraživanja jesu doprinosi koji terete korisnika socijalne naknade, dok su isključeni doprinosi koji terete isplatitelja (državu, poslodavca ili drugog isplatitelja socijalnih naknada)

e) indeks umanjenja – pokazatelj koji pruža informaciju koliko porezi ili doprinosi umanjuju ukupni bruto iznos naknada.

f) socijalne naknade u neto iznosu – iznos socijalnih naknada koji je preostao nakon oduzimanja poreza i doprinosa.

- Statistička jedinica

Jedinice promatranja jesu, kao i u ESSPROS-ovu Središnjem sustavu, programi socijalne zaštite. Program socijalne zaštite jasan je skup pravila koji podupire jedna ili više institucionalnih jedinica, koji upravlja pružanjem socijalnih naknada i njihovim financiranjem. Programi socijalne zaštite u svakom bi trenutku trebali zadovoljavati uvjet da je moguće sastaviti odvojeni račun primitaka i izdataka. Po mogućnosti se programi socijalne zaštite biraju tako da pružaju zaštitu od jednog rizika ili jedne potrebe i pokrivaju jednu specifičnu skupinu korisnika. No u praksi mnogi programi pružaju naknade koji potpadaju pod nekoliko funkcija. Za ovo istraživanje još se može dodatno reći da su jedinice promatranja u užem smislu izdaci programa, odnosno socijalne naknade podložne oporezivanju i plaćanju doprinosa iz naknade (mirovine iz I. stupa, mirovine iz II. stupa, novčana pomoć za roditelja odgojitelja, otpremnine i naknada plaće za vrijeme bolovanja koja tereti poslodavca).

Državni zavod za statistiku trenutačno prikuplja podatke za 17 različitih programa socijalne zaštite: 1. Posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti, 2. Mirovinsko osiguranje – I. stup, 3. Zdravstveno osiguranje – osnovno, 4. Zdravstveno osiguranje – dopunsko (HZZO), 5. Obiteljske naknade, 6. Socijalna skrb, 7. Pomoć za podmirenje troškova stanovanja, 8. Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva, 9. Socijalna zaštita u Gradu Zagrebu, 10. Socijalna zaštita poslodavaca, 11. Mirovinsko osiguranje – II. stup, 12. Prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, 13. Zaštita zdravlja na radu, 14. Prava civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji, 15. Prava ratnih vojnih invalida i članova njihovih obitelji, 16. Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini i 17. Socijalna zaštita neprofitnih institucija. Poseban fokus ovog istraživanja usmjeren je na sljedeće programe: 2. Mirovinsko osiguranje – I. stup, 9. Socijalna zaštita u gradu Zagrebu, 10. Socijalna zaštita poslodavaca i 11. Mirovinsko osiguranje – II. stup s obzirom na to da ti programi sadržavaju naknade podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade.

- Statistička populacija

Podaci prikupljeni istraživanjem odnose se na ukupan neto financijski iznos utrošen na financiranje socijalne zaštite. Poseban fokus istraživanja jesu socijalne naknade koje podliježu plaćanju poreza i doprinosa iz naknade.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Međunarodni korisnici:

- OECD

1.1.1. Potrebe korisnika

OECD traži podatke o načinu oporezivanja naknada i visini poreznih stopa te o sustavu poreznih olakšica u Republici Hrvatskoj.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Ispitivanje o zadovoljstvu korisnika se ne provodi.

1.2. Potpunost

Podaci koje traži Eurostat definirani su Uredbom Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 263/2011 od 17. ožujka 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća i Priručnikom za ESSPROS. Referentni dokument na koje upućuju predmetne uredbe jest Priručnik za ESSPROS u kojem je opisana cijela metodologija i klasifikacija za sustav ESSPROS. Državni zavod za statistiku dostavlja podatke za sve naknade koje spadaju u obuhvat Modula o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu, odnosno za sve one koje podliježu oporezivanju i plaćanju doprinosa.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest 100%. Eurostatu se dostavljaju sve tražene informacije.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

S obzirom na manji broj naknada koje su podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade, i posljedično manji broj izvještajnih jedinica i ESSPROS-ovih programa u kojima su sadržane takve naknade, izračun većine numeričkih pokazatelja kvalitete nije moguć. Poseban fokus istraživanja usmjeren je na četiri ESSPROS-ova programa u kojima su sadržane naknade koje se oporezuju (mirovine iz I. stupa, mirovine iz II. stupa, novčana pomoć za roditelja odgojitelja i socijalna zaštita poslodavaca). Stope neodgovora jedinica i ključnih varijabli nisu prisutne. Kako ne postoji prikladan izvor podataka kojim bi se evidentirali bruto i neto iznosi naknada za bolovanje koji isplaćuju poslodavci te iznosi poreza i doprinosa koji se isplaćuju za te naknade, Služba statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite obavlja procjenu na temelju podataka kojima raspolaže: ukupan broj sati bolovanja koje pokrivaju poslodavci (do 43. dana bolovanja), prosječna bruto i neto plaća, procijenjenu stopu smanjenja plaće zbog bolovanja, porez na dohodak i porezne olakšice te iznos doprinosa iz naknade. Procjena se radi na jednoj generalnoj razini s obzirom na to da ne raspolažemo detaljnim podacima o svakome pojedinačnom korisniku, poput bruto plaće i osobne porezne olakšice koja ovisi o broju uzdržavanih članova. Također, stopu smanjenja plaće zbog bolovanja potrebno je procijeniti jer je svaki poslodavac drugačije definira. Zakon o obveznome zdravstvenom osiguranju samo propisuje da ne može biti niža od 70% plaće. Redovito se istražuju nove metode za prikupljanje iznosa bruto i neto bolovanja od poslodavaca. Naknada za bolovanje koju isplaćuju poslodavci jedini je slučaj procjene podataka za koji nema dostupnog inputa od izvještajnih jedinica. Ostali slučajevi procjena podataka uglavnom se odnose na razdiobu nekoga agregiranog iznosa na pojedinačne stavke. Za tu svrhu koriste se sve dostupne informacije koje mogu doprinijeti kvalitetnom izračunu. Prikupljeni podaci provjeravaju se pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se obavlja inicijalna validacija podataka (otkrivanje odstupanja u određenom unaprijed zadanome minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka prisutnog u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) i za sva odstupanja i nelogičnosti kod podataka kontaktira sa Službom statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite. U tom se slučaju obavlja dodatna provjera podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili primjenom relevantnih zakonskih propisa.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Nepokrivenost ili prevelika pokrivenost obuhvata nije prisutna.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Potrebno je napomenuti da se istraživanje ESSPROS na nacionalnoj razini provodi bez razvijenog programa za obradu podataka, tako da se podaci provjeravaju pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se obavlja inicijalna validacija podataka (otkrivanje odstupanja u određenom unaprijed zadanome minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka prisutnog u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) i za sva odstupanja i nelogičnosti kod podataka kontaktira sa Službom statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite. U tom slučaju obavlja se dodatna provjera podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili primjenom relevantnih zakonskih propisa.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Sve izvještajne jedinice pravodobno dostavljaju potpune podatke, tako da nema neodgovora za jedinice i ključne varijable.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora jest 0%. Sve izvještajne jedinice ispunjavaju upitnik.

Utežena stopa neodgovora jest: -

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.7. Pogreška obrade

Istraživanje se ne temelji na uzorku ili na selekciji, te se prikupljaju podaci za sve naknade koje po metodologiji ulaze u obuhvat istraživanja. S obzirom na manji broj naknada koje su podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade, i posljedično manji broj izvještajnih jedinica i ESSPROS-ovih programa u kojima su sadržane takve naknade, izračun većine numeričkih pokazatelja kvalitete nije moguć. Poseban fokus istraživanja usmjeren je na četiri ESSPROS-ova programa u kojima su sadržane naknade koje se oporezuju (mirovine iz I. stupa, mirovine iz II. stupa, novčana pomoć za roditelja odgojitelja i socijalna zaštita poslodavaca). Stope neodgovora jedinica i ključnih varijabli nisu prisutne. Prikupljeni podaci provjeravaju se pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se obavlja inicijalna validacija podataka (otkrivanje odstupanja u određenom unaprijed zadanome minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka prisutnog u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) i za sva odstupanja i nelogičnosti podataka kontaktira sa Službom statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite. U tom slučaju obavlja se dodatna provjera podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili primjenom relevantnih zakonskih propisa.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem. Podaci se dostavljaju Eurostatu koji ih objavljuje na redovitoj godišnjoj razini (Državni zavod za statistiku nema informacija o datumima objavljivanja) te određuje praksu obavještanja korisnika podataka o eventualnim revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Revizije podataka koje su u užem fokusu ovog istraživanja (naknade podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade) moguće su samo u izvanrednim slučajevima, odnosno ako bi se raspolagalo informacijama koje bi dovele do bolje procjene podataka ili pronalaženja novog izvora podataka koji bi sadržavao točne iznosa poreza i doprinosa koji se zasad procjenjuju. Revizije ukupnog iznosa socijalne zaštite u neto iznosu te iznosa prema ESSPROS-ovim funkcijama i programima u kojima su sadržane i naknade koje se ne oporezuju uvijek prate eventualnu reviziju podataka u bruto iznosu (ESSPROS-ov Središnji sustav) u kojoj su moguće redovite i izvanredne revizije. Podaci za 2016., 2017. i 2018., revidirani su kao posljedica revizije podataka u bruto iznosu (vidi izvještaj za ESSPROS-ov Središnji sustav). Revidirani podaci dostavljeni su Eurostatu zajedno s podacima za 2019.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.4. Desezoniranje

Podaci se ne desezoniraju.

3. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Dostava podataka Eurostatu (nemamo informacije o planiranom objavljivanju Eurostatovih podataka):

- ESSPROS-ov Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu (kvantitativni upitnik): dogovoreno vrijeme za dostavu podataka – T + 24 (u mjesecima); ostvareni datum isporuke – T + 24
- ESSPROS-ov Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu (izvještaj o kvaliteti): dogovoreno vrijeme za dostavu podataka – T + 25 (u mjesecima); ostvareni datum isporuke – T + 25.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3.2. Poštovanje rokova objavljivanja

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem. Podaci se dostavljaju Eurostatu, koji ih objavljuje na redovitoj godišnjoj razini (Državni zavod za statistiku nema informacija o datumima objavljivanja).

3.2.1. Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

4. Pristupačnost i jasnoća

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem. Eurostat na svojim mrežnim stranicama objavljuje podatke u elektroničkom obliku (poveznica <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data>).

4.1. Priopćenja

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem. Eurostat na svojim mrežnim stranicama objavljuje podatke u elektroničkom obliku na redovitoj godišnjoj razini (poveznica <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data>). Uredba Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. ne određuje točno utvrđeni rok za objavljivanje podataka o neto socijalnim naknadama.

4.2. Mrežna baza podataka

Baze podataka o neto socijalnim naknadama objavljuje Eurostat na mrežnim stranicama <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data/database>.

4.3. Pristup mikropodacima

Podaci statistike ESSPROS prikupljaju se kao prethodno agregirani financijski iznosi koji se ne mogu dovesti, posredno ili neposredno, u vezu s individualnim primateljima socijalnih naknada obuhvaćenih istraživanjem.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Metodološka objašnjenja su trenutačno dostupna samo na engleskom jeziku (naziv dokumenta: ESSPROS Manual The European System of integrated Social Protection Statistics) na mrežnim stranicama Eurostata (poveznica <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/methodology>).

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

Statistike su potpuno usporedive i usklađene od 2008. do 2019. Potrebno je napomenuti da su izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08. i 152/08.) doprinosi iz mirovine uvedeni 2009. i otad je počelo njihovo praćenje u okviru ovog istraživanja.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 12 (izraženo u godinama).

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Podaci su dostupni za razdoblje od 2008. do 2019. i zasad nije bilo prekida u vremenskim serijama.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Troškovi su minimalni jer se svi podaci prikupljaju elektroničkom poštom. U troškove možemo uračunati razmjerni dio radnih sati dviju osoba koje rade na ovom istraživanju u Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite.

6.2. Opterećenje

Ne raspoložemo informacijama o vremenu utrošenu za dostavu podataka.